

teckning uppbäras af kommunalnämnden och med redovisning användas till skottafas och gevärs underhåll.

Jag anhåller att motionen måtte få åtfölja Kongl. förslaget till det Särskilda försvarsutskottet.

Stockholm den 13 Februari 1875.

A. Törnfeldt.

N:o 166.

Af Herr C. E. Casparsson: Om revision af gällande föreskrifter rörande eder.

Sedan Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse den 22 Februari 1854 anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes i nåder förordna om en revision af gällande föreskrifter i afseende på eder och deras användande och derefter ytterligare uti förnyad skrifvelse den 21 Oktober 1863 anmält, att behovet af en snar förändring i berörda afseende blifvit vid då innevarande riksdag å nyo framhållet, på grund hvaraf, och då en längre tid förflutit, sedan Rikets Ständer, på sätt omförmäldt blifvit, hos Kongl. Maj:t framställt sin önskan om en revision af lagarne angående edgång, utan att någon påföljd deraf sedermera försports, Rikets Ständer anhölle, det Kongl. Maj:t täcktes, jemte pröfningen af den underdåniga skrifvelsen den 22 Februari 1854, taga i öfvervägande de åsigter i frågan, hvilka blifvit i skrifvelserna framställda, så har Kongl. Maj:t, jemte fastställandet af förändradt edsformulär för civile embets- och tjenstemän

samt betjente, beträffande ändring eller borttagande af vissa i särskilda författningar förekommande edsformulär, den 29 Juni 1866 förklarar, "att afgörandet deraf finge för hvarje fall blifva beroende på förnyad anmälan af vederbörande departementschef, vare sig i sammanhang med förslag till ändring i andra delar af de författningar, hvaruti sådana edsformulär förekomme, eller, om så nödigt aktades, oberoende af dylika förslag."

Till följd häraf har Kongl. Maj:t den 9 Oktober 1866, efter beredning af cheferna för Landt- och Sjöförsvars-departementen beslutat utfärdandet af den i N:o 51 af samma års författningssamling intagna kungörelse angående förändradt formulär för krigsmannaeden jemte dermed förenade särskilda bestämmelser, likartade med dem för civile embets- och tjenstemän gällande, samt den 4 Januari 1868 uppå framställning af chefen för Kongl. Ecklesiastik-departementet, upphäft den i statuterna för universiteten i Upsala och Lund innefattade föreskrift om afläggande af studented; hvaremot de af Justitiekanslers-embetet, med anledning af Rikets Ständers skrivelser, väckta frågorna om tro- och huldhetsedens utbytande emot en "på heder och samvete" afgifven försäkran samt om afskaffande af alla embets- och tjenstemannaeder, äfvensom om upphäfvande af föreskriften för läkare att åt embetsutlåtanden gifva ytterligare bekräftelse genom upprepad skriftlig edsförpligtelse, ansetts icke böra för det då varande till någon Kongl. Maj:ts åtgärd föranleda.

De sålunda vidtagna åtgärderna synas dock icke hafva tillfredsställt hvarken den mening, som uti ofvan åberopade skrivelser inom Riksdagen gjort sig gällande, eller det allmänna rättsmedvetandet. Redan år 1867 fastställdes, uppå Riksdagens derom gjorda anhållan, ett nytt förkortadt formulär för vittneseden.

Vid 1868 års kyrkomöte väcktes flera motioner om revision af föreskrifterna dels om edgångar i allmänhet, dels särskildt om prestdeden, äfvensom om den senares afskaffande, med anledning hvaraf Kyrkomötet, uti underdånig skrifvelse anhöll, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета ett nytt formulär till prestdeden, hvilken skrifvelse remitterades till den s. k. kyrkolags-komitén, som dock i sitt numera afgifna yttrande afstyrkt den af Kyrkomötet förordade förändringen af det betänkligaste och mest motbjudande i hela edgången, eller sjelfva bekräftelseorden.

Vid 1871 års riksdag väcktes inom Första Kammaren åter frågan om en allmän revision af nu gällande föreskrifter i afseende å eder och deras användande.

Det tillfälliga Utskott, till hvilket motionen remitterades, hemstälde, då en revision i berörda afseende så nyligen varit föremål för Kongl. Maj:ts pröfning och ännu kunde i vissa delar anses vara deraf beroende, samt då det vore att förvänta, att frågan om förändring af prestdeden och bekräftelseorden

dervid, efter behandling af kyrkolags-komitén, snart skulle vinna en lycklig lösning, hvarefter de i motionen åsyftade förändringar med jemförelsevis mindre svårighet torde i afseende å öfriga eder kunna åvägabringas, att den väckta motionen ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda. Denna åsigt blef dock ej af Första Kammaren godkänd, utan återremitterades frågan i sin helhet till förnyad behandling af Utskottet, hvilket dock, i anseende till riksdagens snart derefter inträffande slut, ej hann att med något nytt förslag till Riksdagen inkomma.

Då emellertid den sålunda, till följd af Rikets Ständers skrifvelse, verkställda revisionen inskränkt sig till ett fåtal eder, medan, på sätt skrifvelsen antyder, en inskränkning i edgångarnes antal och en revision af edsformulären jemväl i andra afseenden synes önskvärd och af behovet påkallad;

då, å ena sidan, den mångenstädes rådande ringaktningen för edens helgd och, å andra sidan, motviljan för dess begående icke under de senast förflutna åren synes hafva undergått någon förändring till det bättre;

då Kyrkomötet redan uttalat sig för önskvärdheten och behöfligheten af en förändring af de edsformulär, som ligga inom dess lagstiftningsområde;

då den ena hälften af representationen, genom dess beslut vid 1871 års riksdag, principiellt erkänt behöfligheten af en fortgående inskränkning i edgångarnes användande; och slutligen

då den nya lagberedningens arbeten sannolikt komma att äfven beröra frågan om de eder, som finnas i allmänna lagen stadgade; så tvekar jag icke att å nyo med stöd af och hänvisning till det utlåtande, som Justitie-kanslers-embetet den 29 April 1865 i frågan afgifvit, samt den diskussion, som den 29 April 1871 med anledning af i ämnet väckt motion egde rum i Riksdagens Första Kammare, vördsamt föreslå, det Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla:

att en allmän revision af nu gällande föreskrifter i afseende å eder, åsyftande en inskränkning i deras användande, måtte ega rum;

att, der edsförpligtelse fortfarande skall afgifvas, orden: "svär vid Gud och Hans heliga Evangelium", måtte utbytas emot orden: svär inför Gud; samt att de sista bekräftelseorden i de nu gällande edsformulären måtte helst alldeles uteslutas, eller, derest några sådana ord anses behöfva kvarstå, de måtte förändras på sätt 1868 års Kyrkomöte föreslagit;

att den nu brukliga tro- och huldhets-eden utbytes mot en på heder och samvete afgifven försäkran;

att, slutligen, alla embets- och tjenstemanna- samt med dem jemförliga eder afskaffas, men i stället, när och på sätt i instruktion, reglemente eller annorledes af Kongl. Maj:t bestämmes, vid tillträdet af befattningen erinran meddelas åt tillträdaren om hans åligganden jemte det ansvar försummandet deraf medför.

Stockholm i Februari 1875.

C. E. Casparsson.

N:o 167.

Af Herr A. Gumælius: Med förslag till åtskilliga ändringar i Andra Kammarens arbetsordning.

Jag tillåter mig härmed värdsamt föreslå följande ändringar i Andra Kammarens arbetsordning:

i § 15, mom. 2: att protokolls uppläsande i Kammaren måtte försiggå vid det sammanträde, som inträffar näst efter den i samma paragrafs mom. 4 omförmälda granskningstidens utgång;

i samma § mom. 4 första tredjedelen: att då Kammarren håller blott ett sammanträde på dagen, yttrandena skola